

GRUNDLÆGGENDE LEDERUDDANNELSE

UNG 3 - DØGNET

Foto: Christian Nesgaard

KURSUSMATERIALE

FDF UDDANNELSE

- FLYT DIG LIDT

INDLEDNING

FDFs Grundlæggende lederuddannelse består af forskellige moduler, der er forsøgt tilpasset de forskellige målgrupper, som skal gennemgå uddannelsen for at kunne udnævnes som ledere i landsforbundet. Samtalemateriale Ung 1 og Ung 2 hænger tæt sammen, da Ung 2 er tænkt som en direkte opfølgning på de aftaler, der laves mellem kredslederen og de enkelte unge i kredsen i forbindelse med afviklingen af Ung 1. Senere i forløbet, når den unge bliver 18 år og evt. vil underskrive FDFs ledererklæring, følger Ung 3, der planlægges som kursusdøgn i landsdelen/netværket.

Materialet her er målrettet unge, der lige er blevet 18 år og som derfor har mulighed for at blive udnævnte ledere i FDF.

Formålet med døgnet er

- At markere overgangen fra ung til voksen i FDF
- At bevidstgøre de unge ledere om FDF som idébetonet arbejde, der bygger på FDFs værdigrundlag
- At synliggøre de mange muligheder unge ledere har både i kreds, landsdel og landsforbund i forhold til fremtidig lederuddannelse og FDF oplevelser
- At motivere unge ledere, så de bevarer lysten til at fortsætte som en del af fællesskabet i FDF

Foto: Christian Nesgaard, Jacob Warrer, BRASK foto

Forslag til program for døgnet

FREDAG

TID	INDHOLD	MATERIALER
17.00	Ankomst og indkvartering	
17.15	Intro lege	
18.00	Rammesætning	Opsamling af deltagernes forberedende spørgsmål
18.30	Aftensmad	
19.30	Lorteløb og lederroller	Se materialeliste ved de enkelte poster Tavle/Flip over/ Easy flip
21.00	Dilemma spil	Udprint af dilemmaerne Noget at markere de forskellige holdningsstationer med (fx stole, puder, brændestykker)
22.30	Pause – gerne med frisk luft	
23.00	Underholdning ved instruktørerne	
23.30	Natmad	
00.00	Forkyndelse - SKUM	
01.00	Pause/ Fri leg/ Mulighed for at sove	

LØRDAG

TID	INDHOLD	MATERIALER
07.00	Lav-en-leg	Bold, mål
07.30	Pause	

08.00	Morgenmad	
08.30	Jagten	Filmen "Jagten" Projektor/ Stort TV Computer/DVD afspiller Højtalere
10.50	Aktiv pause gerne udendørs	
11.00	Mød din Landsdelsledelse	Organisationsdiagram enten i print eller mulighed for at vise det på en stor skærm
12.00	Frokost	
12.45	Aktiv pause gerne udendørs	
13.00	Opsamling på Jagten	
13.30	Idé generering	Post its Tavle/flipover/Easy flip Udprint af idé generatoren Kuglepenne
15.00	Kaffe/the og snack pause	
15.30	Aktiv pause gerne udendørs	
15.45	Værdier	To blanke plancher (evt flere, hvis der er mange deltagere) Planche med FDFs Værdigrundlag Planche med Lederidealet
16.20	Andagt	
16.35	Afrunding og evaluering	
17.00	Farvel og tak	

Programmet her er lavet med udgangspunkt i, at døgnet blev afviklet fra fredag kl 17 – lørdag kl 17. Det kan naturligvis tilpasses jeres rammer lokalt.

Der er ikke lavet egentlige aktivitetsforslag til de aktive pauser, da det afhænger helt af de rammer døgnet afvikles i. Pointen med de indlagte aktive pauser er, at deltagerne lige får

mulighed for at få lidt frisk luft, når de skifter fra det ene til det andet – særligt lørdag kan virke lang, hvis ikke man har mulighed for indimellem at få lidt luft.

Programmet er lavet med beregning på, at det ikke er hverken instruktører eller deltagere, der har køkkentjanser, men at man har allieret sig med gode folk til den opgave.

Afhængigt af deltagerantal kan I overveje at lave nogle af øvelserne i mindre grupper med max 7 i hver.

Forberedelse

Deltagerbrev

I deltagerbrevet beder I deltagerne om på forhånd at besvare følgende fem spørgsmål og sende svarene til en af instruktørerne:

- Hvor længe har du været med i FDF?
- Hvilke opgaver har du i din kreds?
- Hvilke tilbud/arrangementer i FDF har du tidligere benyttet dig af? (fx landslejr, lokal lederskole, seniorkurser)
- Hvorfor vil du gerne deltage på UNG 3 – døgnet?
- Hvorfor er du FDFer?

Formålet med at bede deltagerne om at besvare disse spørgsmål på forhånd er for at give jer et klarere billede af, hvem de er – er det unge, der har været meget aktive på lejre og kurser? Unge der primært er aktive i kredsen? Unge der fungerer som ledere og har gjort det længe? Og ikke mindst et lille indblik i, hvad det er, der driver dem i FDF.

Vi lægger desuden op til, at I ikke giver deltagerne et detaljeret program på forhånd, da en del af konceptet også er, at de skal overraskes undervejs.

Der er dog en enkelt information omkring programmet, det kan være rart for dem at have på forhånd. Nemlig information omkring det, at de skal mødes med en eller flere fra Landsdelsledelsen. At de ved det på forhånd giver dem mulighed for lige at overveje, hvad de gerne vil spørge om eller sige til Landsdelsledelsen, når de mødes.

Indhold

Introlege

Formålet er, at deltagerne meget hurtigt efter ankomsten kastes ud i en række forskellige lege, der dels skal ryste dem sammen og dels skal udfordre dem på forskellig vis.

Råb dit navn

Gruppen stiller sig i en cirkel. En leder vender sig mod personen til venstre. De skal nu begge hoppe så højt de kan, mens de samtidigt råber deres navn så højt de kan. Lederen går videre til den næste i cirkelen, og gentager hoppet og råbet. Nummer to følger nu efter, og hopper og råber med den næste i cirkelen. Legen fortsætter indtil alle på den måde har råbt af hinanden to gange, og cirkelen er gendannet.

Navn og dyr

Den første deltager siger sit navn, og derefter et dyr der begynder med samme forbogstav (Anders Anaconda, Emil Elefant osv.). Den næste siger den første persons navn plus dyr, og derefter sit eget navn og et dyr. Legen fortsætter, så kæden af navne og dyr hele tiden bliver længere, indtil den første skal sige alle navne og dyr.

Banke bøf-navneleg

Reglerne er som til almindelig bankebøf med én undtagelse: De to personer der løber rundt må, når de skal dyste, ikke løbe forbi en person, uden at have sagt personens navn. Ved mange deltagere starter man i grupper af fire, og gør efterhånden grupperne større og større.

Rød-gul-grøn-STOP!

Én deltager står i den ene ende af banen med ryggen til. Alle andre starter i den anden ende. Det gælder nu om at nå frem og klappe den ene deltager på ryggen. Denne deltager må på ethvert tidspunkt råbe "rød-gul-grøn-STOP", og vende sig på "stop". De deltagere der bevæger sig når han vender sig skal gå tilbage til startlinien, men kun hvis han kan huske deres navn. Legen kan udvides ved, at deltagerne skal gå i armkrog to-og-to, tre-og-tre osv.

Opsamling

Lav en kort opsamling med deltagerne omkring, hvilke af legene, der var mest effektive i forhold til at lære hinandens navne og omkring, hvordan de enkelte lege eventuelt kunne tilpasses forskellige aldersgrupper.

Rammesætning

Formålet er her at få sat såvel instruktører som deltagere i spil. Det sker med udgangspunkt i de fem spørgsmål deltagerne har besvaret på forhånd. Vi foreslår, at der rimeligt hurtigt kommer mest fokus på de to sidste spørgsmål. Men det kan være en god idé at "varme op" med nogle af de andre

- Hvor længe har du været med i FDF?
- Hvilke opgaver har du i din kreds?
- Hvilke tilbud/arrangementer i FDF har du tidligere benyttet dig af? (fx landslejr, lokal lederskole, seniorkurser)
- Hvorfor vil du gerne deltage på UNG 3 – døgnet?
- Hvorfor er du FDFer?

Sørg for, at alle kommer på banen og for, at der er god tid til, at den enkelte kan svare. Det kan være en udfordring at skulle sætte ord på noget, der betyder meget for en.

Hvis I er mange, så del eventuelt gruppen op i mindre grupper med 5 – 6 personer i hver.

Rund af med en generel introduktion til døgnet og understreg samtidig, at det er rigtig vigtigt, at den enkelte sætter sig selv i spil for, at alle kan få et godt udbytte med sig hjem fra døgnet. Det kan for nogle være en enorm udfordring og det er derfor også vigtigt, at I som instruktører har blik for, hvor meget I kan presse de enkelte deltagere i diskussionerne undervejs.

Vær som afslutning meget specifik omkring, at næste aktivitet handler om det gode løb og at den starter præcist klokken 19.30.

Lorteløb og lederroller

Formålet med afviklingen af et såkaldt lorteløb, hvor alt går galt, er at give deltagerne en egen oplevelse af, hvordan det føles, når aktiviteterne ikke fungerer. Og ikke mindst gøre dem bevidste omkring det ansvar og den rolle, der følger med at være leder i FDF.

Når deltagerne samles kl 19.30 og forhåbentligt er halt klar til at gå i gang med modulet omkring det gode løb, gælder det om for instruktørerne på helt afslappet vis bare at holde hyggesnakken kørende.

Først 10 – 15 minutter forsinket prikker en af instruktørerne til den, der er ansvarlig for løbsmodulet og spørger højt om det ikke var nu, man skulle i gang med løbet. Herefter følger en række dårlige undskyldninger fra vedkommende, som så styrter af sted for lige at printe etc.

Når han kommer tilbage er de døde poster skyndsomt skrevet i hånden på en tilfældig lap papir og de andre instruktører tildeles tilfældigt poster, som de ikke virker til at have vidst på forhånd, de skulle stå for og de må selv rundt for at finde materialer.

POST	INDHOLD	MATERIALER	LÆRINGSPOINTER
1	Levende post: Kims leg. Instruktionen lyder på, at deltagerne har 4 minutter til at huske fem ting. Instruktøreren læser op fra sedlen og forholder sig ikke rigtig til, at der er flere ting under bladet. Når de 4 minutter er gået gør instruktøren sig ikke den ulejlighed at spørge, om deltagerne kan huske tingene. De peges blot videre til post to.	10 – 12 gerne lidt aparte ting Et blad/ avis e.lign. der er alt for lille til at dække tingene ordentligt, så de er nødt til at ligge meget mast.	Tydeliggørelse af, at det er vigtigt på forhånd at have afstemt en opgave fordeling lederne imellem, når man skal afvikle et løb. Hvem står på hvilke poster og hvem finder materialer frem,.

2	Død post: Den umulige quiz. Der ligger kun et eksemplar af en Tip en 13'er med 15 spørgsmål, der ikke rigtigt har noget med noget at gøre og hvor svarmulighederne indimellem er forkerte alle tre. Der ligger ingen kuglepen eller papir til at skrive svarene op på.	Udprint af Tipskupon – find filen separat – den er uden logo etc.	Dobbelt tjek altid dine svar. Sørg for, at der er nok til alle hold
3	Levende post: Det ligeglade postmandskab Når deltagerne ankommer til denne post ligger postmandskabet og sover. Når de endelig vågner er de tydeligvis uoplagte (de kommer faktisk aldrig ud af soveposen, de afvikler posten liggende på liggeunderlaget). Posten er en helt klassisk koordinationsopgave: på jorden ligger der et liggeunderlag/pressening holdet må aldrig røre jorden kun liggeunderlaget/preseningen og skal nu vende liggeunderlaget om så det der før var bagsiden ligger opad. Når holdet er færdige kalder de igen på postmandskabet som selvfølgelig ikke har registreret at de nu er færdige.	Sovepose Liggeunderlag / pressening	Hvor vigtigt det er at opleve, at man bliver set. Og for instruktøren er der en læringspointe i, at det er utroligt svært helt at ignorere deltagerne.
4	Død post: Den meget uklare opgave Deltagerne finder blot en seddel, hvor der står: "Et tårn kan være godt at have...". Produktet bedømmes ikke	Sedlen	Vigtigheden af klare og tydelige instruktioner. Samt det, at når man beder nogle om at lave noget, så skal man også som minimum se på det.
5	Levende post: Det hånlige postmandskab Aktiviteten er lidt underordnet – det kan fx være noget med at bygge så mange geometriske figurer, som de kan på 5 minutter ved hjælp af 10 kuglepenne. Væsentligst er det, at postmandskabet optræder hånligt (gør grin med deres figurer eller med, om de ikke engang kan finde på flere...). Husk dog, at der er en grænse, da det blot er for at illustrere en læringspointe og ikke for at knække deltagerne	Kuglepenne	Hvordan det en leder siger kan påvirke en deltager. Bevidsthed omkring egen rolle og eget sprog overfor de børn og unge, man er leder for.
6	Død post: Ris og ros Deltagerne bliver bedt om at skrive alt det gode	Tavle, store post its, Easy flip eller lignende	Konstruktiv kritik, når noget går helt galt

	ved løbet op på tavlen (eller hvad I nu har valgt at bruge).	Tuscher	
--	--	---------	--

Opsamlingen på løbet tager udgangspunkt i det, deltagerne har skrevet på tavlen som det gode ved løbet. Instruktørerne må meget gerne holde masken de første minutter i forsøget på at presse deltagerne til på en ordentlig måde at få fortalt dem, at løbet var noget lort.

Gennemgå løbet post for post, så deltagerne bliver bevidste om de forskellige læringspointer på de forskellige poster.

Skriv ned undervejs på en tavle eller på et stort stykke papir på bordet.

I kan fx tage udgangspunkt i nogle af følgende spørgsmål:

- Hvad gjorde løbet godt?
- Hvad gjorde løbet dårligt?
- Hvad gør et godt løb godt?
- Hvad er det gode postmandskab?
- Hvad skal man huske som leder, når man er ansvarlig for en aktivitet fx et løb?
- Hvad skal man huske som leder, hvis man ikke har det direkte ansvar for en aktivitet?
- Hvilken betydning for børnenes engagement har ledernes engagement i aktiviteten?
- Hvordan gør I hjemme i jeres kreds med fordeling af opgaver?

Dilemmaspil

Formålet er at få en snak i gang om, hvad det vil sige at være rollemodel, hvordan ens handlinger virker på de forskellige medlemmer i din kreds og hvad der er forskellen mellem at være ”menigt” medlem af en kreds kontra leder.

Legen sættes op som en række scenarier fra det almindelige kredsarbejde, som deltageren kan tænkes at møde dem. Dilemmaerne er sat op efter stigende ”sværhedsgrad”, så de første er nemmere at forholde sig til, men måske også giver lidt lettere løsninger. De indeholder flere løsninger. Læg papir, stil en stol eller et stykke træ for at symbolisere de forskellige valgmuligheder. Deltagerne skal tage et valg, men må selvfølgelig gerne synes, at det enten var lige så godt som et af de andre eller synes, at det trods alt var det, som de var mest enige med. Det vigtige er ikke at have valgt rigtigt, men at få diskuteret.

Det er vigtigt at understrege, at ingen af de opsatte dilemmaer er tænkt at have en rigtig og forkert løsning, ligesom det ikke er vigtigt eller nødvendigt, at deltagerne bliver enige. Essensen er at bevidstgøre deltagerne om deres rolle, og at give evnen til at se sig selv udefra som leder.

Som diskussionsleder er det din evne at stille spørgsmål til de forskellige valg og prøve at få så mange meninger i spil som muligt. Du kan både spørge til, hvorfor de har valgt som de gør, men også hvorfor de ikke valgte de andre. Selv om du måske er enig med en af deltagerne kan det

stadig være vigtigt at problematisere valget, så deltageren er nødt til at forsvare sin holdning og sætte flere ord på.

Det er vigtigere, at I får diskuteret så meget som muligt, end at I når dem alle sammen. Hop nogen over, hvis du kommer i tidsnød!

På lejr

Jeres kreds er lige taget på lejr. Der skal sættes telte op, laves mad, bygges raftebord osv. Hvad synes du er vigtigst at gøre som leder? Du får fem valgmuligheder

- Som leder er det min opgave, at tingene kører, og børnene ved hvad de skal. Jeg stiller mig op og fortæller hvem der gør hvad, og sørger for at holde mig selv uden for arbejdsopgaverne så jeg hele tiden kan sætte dem i gang, der mangler noget at lave. På den måde ved alle hvad de skal og vi bliver hurtigt færdig.
- Som leder er det min opgave, at børnene har det sjovt. Jeg render rundt og leger med ungerne, og vi har det sjovt. En gang imellem laver vi lidt, og det hele skal nok blive færdigt.
- Som leder er det min opgave, at opgaverne bliver løst bedst muligt og være en god rollemodel. Jeg vælger en af opgaver, at lave mad, bygge raftebordet eller at sætte telte op. Jeg kan gøre det hurtigere end de små, og vi bliver hurtigere færdige. Ungerne får at se, at der sker noget, og vi er sikre på, at teltene bliver sat ordentligt op, at maden ikke brænder på, og at raftebordet ikke braser sammen. Børnene får en fornemmelse af kvalitet, og skal ikke lide under dårlige forhold på turen.
- Som leder er det min opgave, at børnene mærker et fællesskab. Jeg går rundt og hjælper dem lidt hist og her, og vi får snakket godt sammen, mens de mærker, at vi alle sammen løfter i flok.
- Som leder er det min opgave, at opgaverne bliver løst. Jeg sender børnene hen og lege med en af de andre ledere, mens vi er tre der bliver tilbage og sørger for det hele. På den måde bliver det gjort ordentligt, og det er jo sikkert alligevel ikke derfor de er kommet!

I skal nu stille jer ved det valg, som I er mest enige med.

Drengen der har gjort noget galt

I laver bål til mødet. En af drengene har været meget urolig hele mødet, har løbet rundt og råbt, ikke gjort hvad der blev sagt, og har flere gange rodet op i bålet selv om han har fået besked på, at han ikke skulle. Nu har han taget en stor kævle og smidt ned i bålet, så der er røget gnister, træ og aske op på de andre deltagere. Hvordan reagerer du?

- Det nytter ikke noget at råbe op og gøre de andre børn bange eller kede af det. Det vigtigste ved at være leder er, at de ved du er deres ven. De fleste børn forstår alligevel ikke rigtigt hvad det er de gør. Du beder ham stille og roligt om at sætte sig ned. På et tidspunkt bliver han nok træt af det alligevel.
- Det kan slet ikke nytte noget med den opførsel! Du tager fat i ham og rusker ham, og fortæller, at han skal stoppe lige med det samme. Det er vigtigt at vise de andre børn hvem der bestemmer, og at de lærer, hvad man må og ikke må. Og det er vigtigt at de ser, at han ikke bare slipper afsted med at gøre sådan noget.
- Du beder din medleder tage over, mens du beder drengen følge med. Inde i huset sætter du ham ned og fortæller hvordan man opfører sig. Du ved, at han bare ville køre op, hvis han stod foran de andre, og ville blive ved med at skulle lave sjov. Her kan i få ro, så du kan fortælle ham, hvad han gjorde galt.
- Der er nødt til at være en konsekvens ved at opføre sig så dårligt. Vi kan ikke lave FDF hvis der er nogen af ungerne der hele tiden spolerer det. Du ringer efter hans forældre og får dem til at hente ham. Du vil efter mødet snakke med din kredsleder om, om han skal have karantæne et par møder, eller om han skal smides helt ud.

I skal nu stille jer ved det valg, som i er mest enige med.

Tilpasning af program

Du er leder med tre andre ledere. I har planlagt et vildt program for jeres 21 væbnere. De skal ud og tage de store kilometermærker, løbe orienteringsløb, de skal på kanoture, i vil træne op til at vinde Væbnermesterskabet, i skal lære at klatre og løse vilde koder.

Men i er stødt på ét problem. Efter de to første møder trækker Mikkel, en af jeres væbnere, dig til side.

Mikkel er svært overvægtig og har astma. Han har altid været glad for at gå til FDF, fordi han ikke var særlig stærk i skolen. Han kan ikke finde ud af at læse kortene til jeres løb, og han kunne ikke løse den første kode, så han har brugt hele mødet på at være faret vild. Han har set programmet for resten af sæsonen, og han ved, at han ikke vil kunne være med til noget af det.

- I holder jer til jeres program. De andre 20 har glædet sig helt vildt siden de var pilte til at lave jeres program. I har glædet jer helt vildt til at lave det. Man kommer aldrig til at lave et program, som alle er glade for. Hvis i laver det mindre hårdt, så bliver de andre skuffede, og så melder de fra.
- I finder en mellemvej. I laver nogle af møderne mindre hårde og aftaler med Mikkel, at i nok skal komme med en god forklaring til de andre børn på, hvorfor han ikke kan være med til de andre. På den måde får de andre deres hårde program, men der bliver også plads til Mikkel.
- Der skal være plads til alle i FDF. Punktum! Det er ikke det hårde der er det vigtige. Måske er Mikkel den der har mest brug for at komme til FDF, og hvis man laver nogle af møderne hårde, så får han jo bare endnu en fornemmelse af, at han ikke kan være med. Det er også sundt for de stærke at skulle hjælpe de svagere. Derfor starter i forfra, og laver møder, hvor i er sikre på, at alle jeres væbnere kan være med.
- I spørger Mikkel, om han ikke vil flytte ned til piltene. De har et mindre hårdt program, som i er sikre på at Mikkel kan være med til. Halvdelen var han jo også pilte med sidste år, så han er jo ikke helt ny. På den måde kan alle beholde det program, som de allerhelst vil have.

Din medleder har gjort noget forkert

Du synes at din medleder taler utroligt dårlig til børnene. Nogen af børnene synes det er lidt sjovt, men nogen af dem synes det er ubehageligt. Han har lige skældt en af børnene meget voldsomt ud, råbt af ham og brugt utroligt mange bandeord. Hvad gør du?

- Jeg blander mig udenom. Han er lige så voksen som mig, og jeg kan ikke blande mig i, hvordan han snakker. Det kan jo også være mig der er for sart. Og nogen af børnene synes jo det er sjovt nok.
- Jeg venter til de andre er taget hjem og fortæller ham så, at jeg ikke synes det er i orden at opføre sig sådan over for børnene. Jeg er nødt til at have sagt det, og jeg er nødt til at prøve at overtale ham til at lade være.
- Jeg går til min kredsleder og får hende til at tage affære. Det er ikke min plads som medleder at rette på ham, men jeg synes han er nødt til at blive stoppet
- Jeg stopper ham med det samme. Det er ikke fair at børnene går hjem med en opfattelse af, at der er voksne der snakker sådan til børn.

En deltager betror sig

På en lejr sidder du oppe ved bålet med en deltager, der endnu ikke er gået i seng. Mens i sidder og snakker fortæller hun pludselig, at hendes forældre slår hende, at hun er meget ked af det, men at jeg må love ikke at fortælle det til nogen. Hun er bange for, om hun måske vil blive taget væk fra sin far og mor.

- Du lover hende ikke at sige noget. Du har fået barnets tillid, og det vigtigste er, at hun ved hun kan stole på dig. Hvem skal hun snakke med hvis hun ikke kan stole på dig? Og kan hun så overhovedet stole på nogen?
- Du lover hende, at du ikke siger noget. Efter turen tager du kontakt til kommunen, for at være sikker på, at der er nogen der tager affære. På den måde kan hun jo ikke vide, at det er dig der har sagt noget, men der bliver gjort noget.
- Du fortæller hende, at du ikke kan love sådan noget, og at du bliver nødt til at fortælle det videre.

Underholdning ved instruktørerne

Vi har valgt ikke at lave et grydeklart forslag til underholdning, da det vil afhænge fuldstændigt af de enkelte instruktører, hvad der vil kunne fungere for lige præcis jer.

Det vigtigste her er blot, at deltagerne får lejlighed til at læne sig lidt tilbage og nyde et godt grin!

Forkyndelse – SKUM

Sang

Kære linedanser

Fortællinger

Her følger forskellige korte historier om det at være tro mod sig selv og andre i det almindelige daglige liv. Læs højt.

Rosa Parks var 42 og sort. Hun boede i Montgomery, Alabama i USA. Det var den 1. december 1955, og hun skulle hjem med bussen. Hun fandt et sæde i den del af bussen, der var for farvede og satte sig. Den øverste del af bussen, der var reserveret for hvide, var næsten fyldt op. Rosa sad ca. midt i og så ud ad vinduet. Bussen standsede, og en gruppe hvide steg på. Der var næsten ingen steder at sidde. Chaufføren kom ned til Rosa. - Flyt jer, sagde han til hende og tre andre farvede. - Her skal de herrer sidde. De tre andre farvede rejste sig. Chaufføren så stift på hende, og den hvide mand stod afventende bag ham. Rosa tænkte et øjeblik. Det var helt almindeligt, at de farvede skulle flytte sig for hvide, men Rosa var træt af det. - Nej, sagde hun roligt, for nu gad hun ikke mere. - Det synes jeg ikke, jeg behøver, fortsatte hun og nægtede at flytte sig. Chaufføren fik fat i politiet, og Rosa blev arresteret.

Nu sad de så her i ingenmandsland. Hver fra sin side, fanget i den samme skyttegrav. Hver især tænkte de, - jeg kunne skyde ham. Men det ville ingen af dem slippe ud ved. De var begge trætte. Til sidst fandt den ene en cigaret frem. Han ledte efter ild. Fandt det og tændte. Den grå røg snoede sig op igennem luften. De stirrede på hinanden. Ham med cigaretten sagde noget. Den anden forstod det ikke. Så rakte den første pakken med cigaretter over mod den anden. Han greb den straks og med famlende hænder satte han smøgen fast mellem sine tørre læber. Den anden soldat tændte for ham. Så sad de der og røg. Ude omkring dem var der blevet stille. Natten faldt langsomt på.

Niels kørte med toget til Viborg hver dag for at komme på arbejde. Det var der også mange andre der gjorde. Hver dag sad der en ældre mand på det samme sæde, i den samme vogn. Han var ikke pensionist endnu. Men han var slidt. Han så gammel ud. Han sad det samme sted hver dag og hostede hele den time, det tog at køre med toget til Viborg. Sådan en hoste der kommer helt nede fra maven. Han var kridhvid i hovedet, med små svedperler på panden, som han hver dag tørrede væk med et gammeldags lommetørklæde. Bagefter hostede han igen. Niels sad og hørte den dybe rallende hoste og så den spinkle krop bøje sig skælvende sammen imens. Hver dag det samme. Niels sad og hørte og så på den lille mand hver dag i toget. Hver dag tænkte han, om manden mon også ville stige på toget den dag. Men ingen af dagene gjorde han noget.

Maria kørte med bussen en aften på vej hjem. Med i bussen var andre som hende selv. Folk, der var blevet hængende lidt for længe på kontoret. Trætte. Der var også et par unge drenge. De talte højt. De havde været på McDonald's og havde taget deres burgere med i bussen. Man kunne lugte frituren. Maria var træt. Ved et af stoppene skulle de unge drenge af. Maria sad midt i bussen. Drengene rejste sig fra deres sæder bagi, smed deres poser med madrester på gulvet og gik op igennem bussen. Maria var træt. Uden at tænke over det, havde hun i et snuptag samlet deres skrald op. Hun gik hurtigt efter den bagerste dreng og nåede ham, lige da han var ved at stige af. Du glemte vist det her! Sagde hun med et smil, da hun rakte ham papirsposen, der stadig lugtede af friture. Drengen greb instinktivt ud efter posen og tog de sidste skridt ud af bussen. Maria satte sig igen. Hun vinkede til drengen, der stod forvirret tilbage på fortovet med en pose med skrald fra McDonald's i hånden.

Diskussion

Deltagerne skal nu gå rundt i tomandsgrupper og diskutere det at være tro i det små.

- Fortæl om en gang, hvor du har hjulpet nogen. Hvad gjorde du, og hvad forskel gjorde det?
- Fortæl om en gang hvor du synes du burde være skredet ind, men ikke gjorde det.
- Hvornår føler du, at det er dit ansvar at hjælpe?
- Hvorfor kan du føle, at du har behov for at hjælpe?
- Hvornår har du haft brug for hjælp? Har du fået den?
- Har du nogensinde bedt om hjælp til store ting?

(Det kan evt. være i situationer omkring; mobning, venner, veninder, familie, fremmede etc.)

Send dem ud at gå og diskutere i området i ca. 10 min.
Derefter rundes der af samlet i gruppen.

Bibeltekst

Også i bibelen er der mange eksempler på troskab i det små.

Læs: "Den barmhjertige samaritaner". NT, Lukasevangeliets 10,25-37

Bøn

Kære Gud.

Oftentimes er det svært at tro. På dig. På de andre. På mig selv.

Og ofte er det svært at hjælpe. Eller være god. For hvordan er jeg det? Griber jeg chancen for at gøre godt når den er der?

Gud. Hjælp mig til at se de folk der har brug for mig. Hjælp mig til at hjælpe dem. Hjælp mig til, at min tro er formet efter, hvad jeg mener og tror er rigtigt, og ikke formet efter, hvad andre synes jeg skal tro, eller hvad jeg tror andre synes jeg skal mene.

Giv mig styrken til at stå ved denne tro.

Fadervor...

Sang

Troen er ikke en klippe

Lav-en-leg

Formålet med aktiviteten er, at deltagerne udfordres til at se muligheder i at tilpasse en leg til forskellige målgrupper. Samtidig udfordres deres kreativitet og evne til at tænke et par skridt frem.

Aktiviteten starter så snart deltagerne er ude af soveposerne. Der kommer efterfølgende en pause, hvor de kan nå omkring en tandbørste og at få pakket deres ting sammen. Aktiviteten kan afholdes inde eller ude afhængigt af, hvilke rammer I har til rådighed.

Materialer: en bold, kurv/trøje/kasse eller andet til mål

Konceptet er forholdsvis simpelt. Deltagerne deles i nogle tydeligvis ulige hold og sættes i gang med et simpelt bold spil, hvor det gælder om at få bolden i "mål" bag det modsatte hold. Banen skal være så overskuelig, at der indefor ret kort tid vil komme det første mål.

Når et hold har scoret, må de lave en ny regel.

Jagten

Formålet med at se filmen "Jagten" er at lade en snak omkring samværsregler i FDF tage afsæt i det, deltagerne oplever, når de ser filmen. Der skal ikke være den store introduktion, før I ser filmen.

Efter filmen kan deltagerne lige have brug for en kort pause, før I samler op på deres oplevelser af selve filmen og af de mere barske momenter.

Spørg fx ind til:

- Hvad tænker I om den måde Børnehavelederen tackler situationen på?
- Hvad sker der mellem Lucas og Theo undervejs i filmen?
- Tror I det her kunne ske i virkeligheden?
- Hvad tænker I om den form for selvjustits, der finder sted?

- Hvad tænker I er det vigtigste at huske, hvis man skulle komme ud for noget lignende?

Lav en kort introduktion til, hvor de kan læse mere om, hvordan man forholder sig, hvis det sker i deres kreds – orienter dig gerne selv inden oplægget ved at kigge på følgende sider under leder.fdf.dk:

<http://leder.fdf.dk/kredsservice/samvaersregler/>

<http://leder.fdf.dk/kredsservice/samvaersregler/forebyg-paedofili/hvordan-reagerer-man-ved-mistanke-om-overgreb-i-kredsen/>

<http://leder.fdf.dk/kredsservice/samvaersregler/forebyg-paedofili/saadan-forebygger-man-i-kredsen/>

Lad snakken bundfælde sig hos deltagerne – I vender tilbage med mere afrunding på snakken efter frokost.

Mød din Landsdelsledelse

Inviter en eller flere fra Landsdelsledelsen til at kigge forbi til en snak med de unge.

Formålet med at invitere Landsdelsledelsen ind til en snak med de unge er dels, da de unge får sat ansigt på Landsdelsledelsen og finder ud af, hvad de kan bruge dem til. Og dels at Landsdelsledelsen får en mulighed for at tale med nogle af de unge ledere i landsdelen og forhåbentligt være med til at spotte nye talenter.

Start med en præsentation af Landsdelsledelsen og herefter en kort introduktion til organisationsstrukturen i FDF, så de unge får et klart billede af, hvor en Landsdelsledelsen passer ind i strukturen. Det kan tegnes meget simpelt på en tavle/flip over.

Det væsentlige er blot, at deltagerne forstår forholdet mellem kreds-netværk-landsdel-landsforbund og hvem de kan henvende sig til med forskellige spørgsmål eller idéer.

Lad derefter snakken flyde frit – det kan være om

- De unges ønsker om nye arrangementer i Landsdelen
- Hvor man går hen, hvis man har en god idé
- Hvilken rolle de unge gerne selv vil spille fremad
- Er Landsdelen et godt sted at være ung – hvad kunne gøre det endnu bedre
- Sker der noget i Landsdelen linge nu, som de unge skal vide noget om
- Hvad er mulighederne for unge i Landsdelen.

Opsamling Jagten

Start opsamlingen med en hurtig omgang grænseleg:

Lav en grænse af et stykke tov ned i midten af rummet, den ene side af grænsen er ”ja” den anden side er ”nej”. Deltagerne skal stille sig på den side de ønsker at svare på spørgsmålet. Dernæst læses et spørgsmål op og deltagerne placerer sig.

Efter hvert spørgsmål hiver instruktørerne fat i nogle enkelte personer og spørger nærmere ind til deres begrundelser (ala "hvorfors står du her, hvilke regler har i?, hvorfor mener du det, hvad mener I andre"). *Husk det vigtige i dette ikke er om svaret er rigtigt eller ej (der er ikke nødvendigvis et rigtigt svar ☺), men snarere at høre de unges overvejelser (eller at starte nogle overvejelser).*

Spørgsmål til grænseleg

Har i samværsregler i jeres kreds?

Hvor går grænsen ift hvad man må og hvad man ikke må, må man:

- Sidde med en pusling på skødet til andagt?
- Sidde med en pilt på skødet til andagt?
- Sidde med en væbner på skødet til andagt?

En af dine medledere i kredsen udviser en overdreven interesse for et af jeres tumlinge børn, du synes det er mistænkeligt. Hvad gør du?

- Jeg går til min kredsleder
- Jeg konfronterer min medleder
- Jeg ringer til kommunen

En væbner pige begynder at henvende sig til dig efter møderne og flirter åbenlyst med dig. En dag inviterer hun dig i biografen. Hvad gør du?

- Jeg går selvfølgelig i bio med hende.
- Jeg går til min kredsleder
- Jeg ringer til kommunen

Har I en alkohol politik i jeres kreds?

En leder fylder 21 og holder fest på det lokale diskotek med fri bar. Han har inviteret seniorerne med til festen. Hvad gør du?

- Ingenting
- Jeg går til min kredsleder
- Jeg ringer til seniorernes forældre

Du er væbnerleder og flere af børnene vil gerne være venner med dig på Facebook. Hvad gør du?

- Accepterer alle deres venneanmodninger
- Accepterer ingen venneanmodninger
- Bliver venner med de sødeste væbnere

Grænselegen giver mulighed for at illustrere, at det kan være vanskeligt at stille meget firkantede regler uden nogen som helst undtagelser op.

Den afrundende snak skal til for at give deltagerne en bevidsthed omkring deres eget ansvar og rolle som ledere i forhold til både samværsregler og alkoholpolitik i kredsen. Der sker et skift rent formelt og juridisk i det øjeblik, de fylder 18 år, som de skal være bevidste om.

Endeligt er det vigtigt at de samtidigt forstår, at samværsregler ikke kun drejer sig om seksuelle overgreb – det drejer sig lige så meget om, at vi som ledere i FDF skal fungere som positive forbilleder for børnene og de unge og derfor er der meget i egen opførsel, som det kan være godt at tænke over en gang i mellem. Og dermed blive enige om nogle spilleregler, så alle føler sig godt tilpas i at være med i FDF.

Idégenerering

Formålet med øvelserne er at give deltagerne nogle værktøjer med hjem til udvikling af idéer.

Aldrig i livet

Skriv en idé op på en tavle – det må gerne være en lidt vild idé. Og bed deltagerne om på post-its at skrive alle de argumenter de kan komme på for, at idéen aldrig kan lykkes. Lad dem endelig få så god tid, at argumenterne ender med at blive lige så vilde som idéen.

Sæt de mange post-its på tavlen rundt om idéen grupperet efter eventuel sammenhæng.

Pointen med øvelsen er, at det giver mulighed for at få øje på en lang række af de forhindringer og udfordringer, der kan være forbundet med at føre en idé ud i livet. Samtidig skærper det argumenterne for en idé at have forholdt sig til alle tænkelige modargumenter, før man præsenterer den for andre.

Idé byggeri

Bed deltagerne om at skrive hver en idé til et arrangement, de godt kunne tænke sig blev afholdt i FDF. Det kan være enten i kreds, netværk, landsdel eller landsforbund.

Uddel herefter et print til hver af dem af idé-generatoren. Hver deltager placerer nu sin post-it med idéen i feltet i midten (nr 1). Herefter rykker papiret en gang til højre, hvor en anden deltager skriver videre på den førstes idé. De har 6 minutter til at skrive alt det, de kan komme på, der kan gøre idéen bedre og dermed udvikle på den.

Sådan fortsætter det, indtil alle fem felter i idé-generatoren er udfyldt, hvorefter papiret sendes tilbage til den med den oprindelige idé.

Deltagerne får så nogle minutter til lige at læse de andres kommentarer igennem, før der samles op.

Hver deltager fremlægger sin idé for hele gruppen med de udviklinger, der er kommet til i processen. Herefter kan du som instruktør spørge ind til, om de har en ide til, hvor de skal

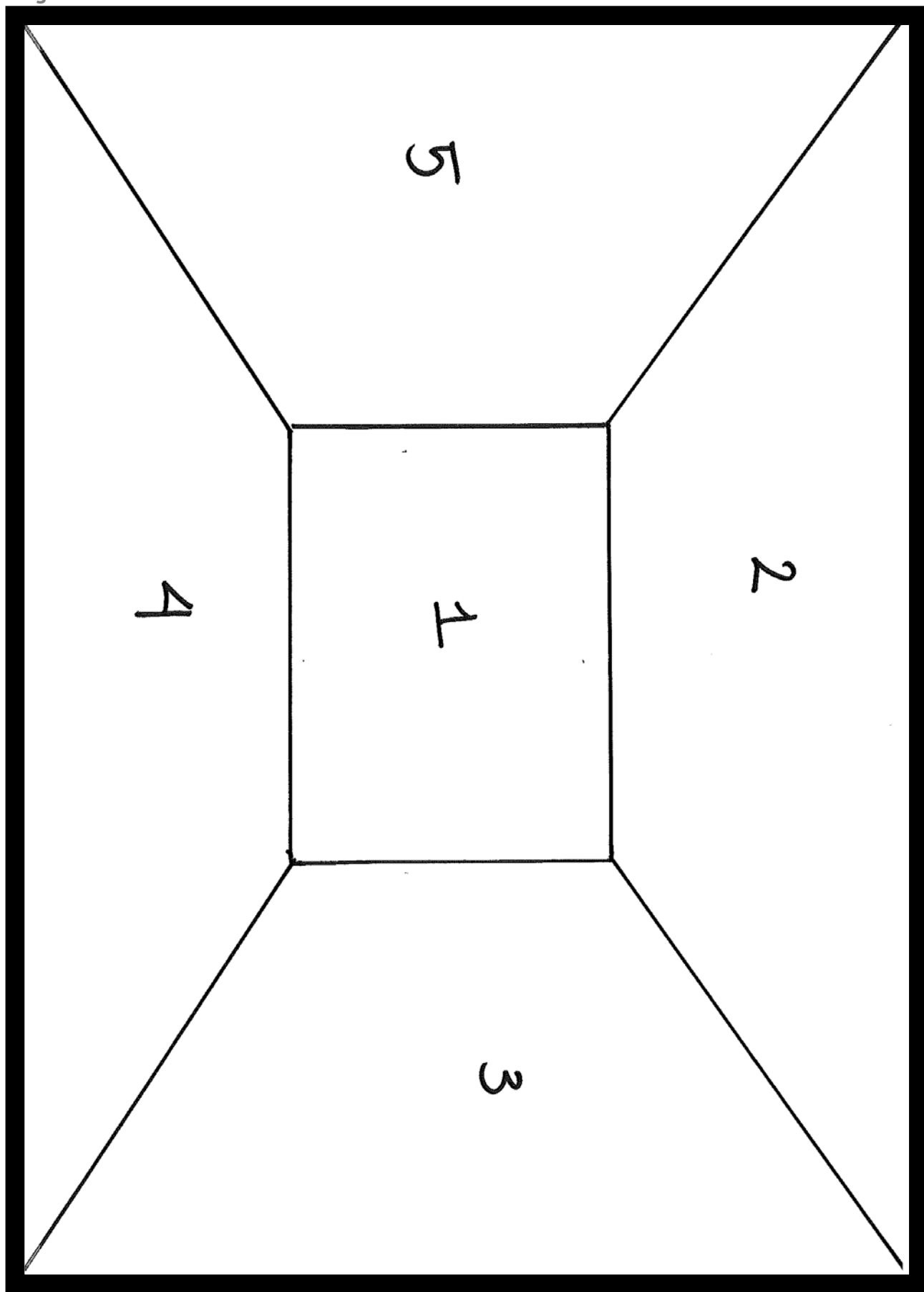
henvende sig for at komme videre med at realisere arrangementet og ellers hjælpe dem lidt på vej til, om arrangementet egner sig bedst til kreds, netværk etc.

Værktøjet kan bruges både på større arrangementer og mindre aktiviteter. Det kan fx også bruges, når man sidder nogle få ledere sammen og skal planlægge den næste måneds piltemøder eller næste julebasar. Er der færre end fem, så får den samme person blot lov at skrive flere gange på samme idé.

Idé generator skema

Værdier

Formålet med et oplæg omkring FDFs Værdigrundlag og Lederideal er, at deltagerne skal have et kendskab til det værdigrundlag vi arbejder ud fra i FDF.

Samtidig vil oplægget illustrere, at alle elementerne i UNG 3 – døgnet er bygget op omkring et eller flere punkter i værdigrundlaget og lederidealet.

Placer to blanke plancher i lokalet og bed deltager om at skrive alle de værdier, de mener, vi arbejder ud fra i FDF på den ene, mens de på den anden skal skrive alle de egenskaber, de mener hører til den ideelle leder. Giv dem ca 15 minutter til at skrive på plancherne, der er placeret i hver sin ende af lokalet.

Saml deltagerne ved den planche, hvor de har skrevet om værdier og placer en planche ved siden af med FDFs værdigrundlag (du finder teksten her: <http://leder.fdf.dk/organisation/formaal-og-vaerdier/>) og find sammen med deltagerne alle lighedspunkterne mellem det, de har skrevet og "den officielle version". Tag en snak om, hvad I hver især forstår ved de forskellige formuleringer.

Gentag processen omkring deres input til den ideelle leder og FDFs lederideal. (Du finder lederidealet her: <http://leder.fdf.dk/organisation/bliv-leder/lederideal/>)

Andagt

Temaet for afslutningsandagten er mod – det at man tør turde!

Læs eller genfortæl historien om helbredelsen af den lamme i Kapernaum; Lukas 5, 17 – 26.

Pointen er, at den lammes venner tør tænke utraditionelt for at hjælpe deres ven og dermed gøre noget, man ellers ikke ville have forventet af dem.

Syng "Menneske din egen magt"

Slut af med at bede Fadervor sammen.

Afrunding og evaluering

Formålet er at give deltagerne et blik ind i, hvilke muligheder de har fremad for videre uddannelse i FDF. Og samtidig at få deres feedback på det, de lige har været igennem.

Tjek med din lokale Landsdel og <http://leder.fdf.dk/uddannelse/aktuelle-kurser/> for at se de aktuelle kurser.

Åbn muligheden for, at deltagerne kan komme med ris og ros til UNG 3 – døgnet.